Vanaf 2027 geen nieuwe boeken meer voor Vlaamse blinde en slechtziende lezers?

Vlaanderen schrapt de steun voor AnyReader, het expertise- en productiecentrum van Licht en Liefde. Daardoor stopt vanaf 2027 de productie van braille- en grootletterboeken en valt een groot deel van de Vlaamse luisterboekproductie weg. Voor blinde en slechtziende mensen, en bij uitbreiding mensen met een leesbeperking, betekent dat minder nieuwe lectuur die ze zelfstandig kunnen lezen.

Een nieuw boek kopen, de krant lezen of snel iets opzoeken op het internet: voor de meeste mensen is het vanzelfsprekend. Voor blinde en slechtziende mensen kan dat alleen als de informatie ook beschikbaar is in een vorm die zij kunnen lezen, zoals braille, grootletter of audio. Als die toegankelijke versie er niet is, kunnen zij het boek of de informatie niet zelfstandig lezen.

Geen nieuwe boeken betekent geen nieuwe keuze

AnyReader zet boeken en andere publicaties om naar onder meer braille, grootletter en toegankelijke luisterboeken. Vandaag gebeurt dat al zo efficiënt mogelijk. Zo worden brailleboeken bijvoorbeeld pas gedrukt wanneer er vraag naar is, om kosten te beperken.

Met de maatregelen die door Vlaanderen ingevoerd worden stopt in 2027 de productie van nieuwe braille- en grootletterboeken volledig bij AnyReader. Ook de productie van toegankelijke luisterboeken wordt zwaar getroffen. AnyReader en Transkript staan samen in voor het produceren van ongeveer 1.000 toegankelijke luisterboeken in opdracht van Luisterpuntbibliotheek. Naast AnyReader is ook Transkript getroffen door de besparingen. Hierdoor verdwijnt twee derde van de jaarlijkse producties voor Luisterpunt. Luisterpuntbibliotheek telt 265.000 uitleningen per jaar, waarvan ongeveer de helft gebeurt door blinden en slechtzienden.

De bestaande collectie toegankelijke luister- en brailleboeken verdwijnt niet. Maar wat er vanaf 2027 niet meer bijkomt, is minstens even belangrijk. Een nieuw boek dat niet wordt omgezet, is voor een blinde of slechtziende lezer simpelweg niet zelfstandig toegankelijk.

Voor veel titels en specifiek voor braille is er geen alternatief. Braille verdwijnt.

Een boek is meer dan woorden op papier. Ook de Vlaamse stem, intonatie en manier waarop een verhaal wordt verteld, maken deel uit van de beleving. Het

Vlaamse Nederlandstalige aanbod dreigt daardoor steeds kleiner te worden. Niche boeken zullen sowieso uit de boot vallen.

“Boeken zijn voor mij veel meer dan ontspanning. Ze zorgen ervoor dat ik kan blijven leren, nadenken en me ontwikkelen. Ze geven me ook de kans om voluit deel te nemen aan de maatschappij. Daarom vind ik het zo belangrijk dat boeken toegankelijk blijven. Het voelt dan ook vreemd dat we op dit vlak nu weer jaren achteruit zouden gaan.” zegt Martine Bergez, Luisterpuntlezer.

De impact is ook menselijk

De gevolgen raken niet alleen lezers. Binnen AnyReader zijn ook heel wat medewerkers aan de slag, waaronder vijf blinden en slechtzienden. Ook hun jobs komen door het wegvallen van de productie in het gedrang. Daarnaast zijn heel wat vrijwilligers actief binnen AnyReader, onder meer als inlezer van luisterboeken. Voor hen dreigt een waardevolle en maatschappelijk betekenisvolle manier om hun tijd en talenten in te zetten weg te vallen.

“Mensen die vandaag hun expertise en tijd inzetten om anderen toegang te geven tot boeken en informatie, dreigen zelf hun job te verliezen. Dat raakt voor ons aan de kern van inclusie: mensen moeten niet alleen toegang hebben tot informatie, ze moeten ook de kans krijgen om hun talenten in te zetten en volwaardig deel te nemen aan de samenleving.” zegt Pieter Verstraete, gedelegeerd bestuurder Licht en Liefde.

Ook expertise dreigt verloren te gaan

Met het wegvallen van de productie dreigt niet alleen de toegang tot nieuwe boeken te verminderen. Ook jarenlange expertise over toegankelijk lezen dreigt verloren te gaan in Vlaanderen.

Die expertise gaat over veel meer dan het technisch omzetten van een boek. Het gaat ook over kennis van de doelgroep, leesvoorkeuren, toegankelijkheid en de praktische manier waarop informatie bruikbaar wordt voor mensen die blind of slechtziend zijn. **Als die kennis en ervaring versnipperd raken of verloren gaan, is het niet vanzelfsprekend om die later opnieuw op te bouwen.**

Wie maakt de boeken van morgen?

Luisterpuntbibliotheek behoudt zijn subsidie. Maar een bibliotheek kan alleen nieuwe titels aanbieden wanneer die ook geproduceerd worden.

Toegang tot informatie en cultuur in toegankelijke vormen is bovendien verankerd in het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap en het Europese kader rond het Verdrag van Marrakesh.

“Dit raakt ons diep. Toegang tot kennis en informatie is een basisrecht. Als toegankelijke boeken niet langer worden gemaakt, wordt ook onze toegang tot kennis en onze mogelijkheid om volwaardig deel te nemen aan de samenleving ingeperkt. Voor ons gaat dit dus over veel meer dan boeken: het gaat over inclusie en gelijke kansen.” zegt Peter, Janssens voorzitter Vereniging van Blinden en Slechtzienden (VeBeS), die meer dan 1.600 blinde en slechtziende mensen vertegenwoordigt.

Licht en Liefde vraagt daarom duidelijkheid aan minister Gennez over hoe de productie van nieuwe Vlaamse lectuur in braille, grootletter en toegankelijke luisterboeken vanaf 2027 gegarandeerd blijft.

- EINDE PERSBERICHT -

Voor de redactie

Meer info is verkrijgbaar bij:

- **Tineke Coeckelbergh**, communicatieverantwoordelijke tineke.coeckelbergh@lichtenliefde.be, tel. 0472 95 92 11
- **Pieter Verstraete**, gedelegeerd bestuurder pieter.verstraete@lichtenliefde.be, tel. 0479 37 02 86
- **Martine Bergez**, lezer, ervaringsdeskundige en lid gebruikersraad Luisterpunt martine.bergez@telenet.be, tel. 0477 72 11 13
- **Peter Janssens**, voorzitter VeBeS peter.janssens@vebes.be, tel. 0479 67 19 08

We nodigen jullie graag uit in **Varsenare**, voor een bezoek aan een deel van ons expertise- en productiecentrum, voor het maken van een foto en/of reportage.